

HRVATSKI glasnik

Godina XXIII, broj 32

15. kolovoza 2013.

cijena 200 Ft

U povodu 75. obljetnice smrti Ivana Petreša, u Čavolju je obnovljen nadgrobni spomenik s dvojezičnom pločom

„Glasnikov tjedan”

Komentar

Još nešto o popisu pučanstva

Ne volim statistike, pogotovo one koje govore o podacima vezanih uz ljude, mrsko mi je kada kod neke bolesti glede ozdravljenja govore o statističkim podacima, npr. od deset ljudi koliko ih je ozdravilo. Naravno, liječnici zbog svojih istraživanja čine koliko je nešto djelotvorno, ali kod jednog bolesnika to ništa ne znači, samo ga možda zabrinjava. Koja je svrha statistike popisa pučanstva, i popisa narodnosti? Ako znamo koliko ima pripadnika određene narodnosti, hoće li se nešto mijenjati? Ako se smanjuje njihov broj, onda ćemo izmisliti bolji „lijek” za sprečavanje asimilacije ili naša Vlada će poduzimati neke mjere da asimilacija ne pogađa narodnosti? Ne vjerujem baš, mislim da je svaka Vlada ispunila najosnovnije obveze glede narodnosti, kadšto je zatražila mišljenje u donošenju nekih uredbi, no često smo slušali od naših predstavnika da to nisu baš uzeli u obzir. Postavim si pitanje, što je svrha popisa narodnosti, ta u pravoj demokraciji svatko može rabiti svoj materinski jezik kada god želi i bilo gdje želi, ali to je već drugo pitanje hoće li ga razumjeti. Moram ponoviti, ne volim statistike, ali ipak sam i ja znatiželjno očekivala rezultate popisa pučanstva. Zašto? Jer sam očekivala neki rezultat o našoj brojčanosti što sam pretpostavljala i što bi me zadovoljilo, ali sam se osjećala razočarana. Na statistiku često gledamo kao na horoskop, kada je napisano što nam odgovara, što nam godi, odmah vjerujemo u njega, čim piše nešto loše, odmah kažemo da je to bezvezarija. Pošto smo saznali rezultate, mogli smo biti zadovoljni, porastao je broj pripadnika hrvatske narodnosti, pa i Vlada može biti zadovoljna, može reći da vodi dobru narodnosnu politiku jer u svim segmentima porastao je broj pripadnika narodnosti, sve dobro funkcionira, svi možemo biti „heppy”. Ja ipak nisam „heppy” jer unatoč povećavanju broja naših pripadnika, u svakodnevici ne osjećam da bi ljudi bili svjesniji u svojoj nacionalnoj samobitnosti, da imamo više škola, više ustanova, više djece koja dobro govore naš jezik, i da ne nabram. To je samo brojka, a problemi ostaju isti. Bez obzira da je po statistici porastao broj Hrvata, odnosno pripadnika naše zajednice, ipak osjećam negativne trendove. Kod popisa pripadnika neka naselja koja su bila dobro izviještena uspjela su toliko pripadnika popisati da će po zakonu imati mogućnosti za utemeljenje narodnosne samouprave, a u nekim mjestima, gdje bi čovjek očekivao mnogo veći broj pripadnika, ostao je manji, jer se mještani nisu trudili da se izjasne, pa zašto i bi, nije bilo obvezatno, zašto bi se mučio čovjek i time? Nije bilo obvezatno, pa ponegdje možda popisivač nije ni pitao, i njemu je to više posla, a toliko mnogo se ne plaća po obrascu. Zašto je potrebna, ili bih pitala, kome je najvažnija ta brojka? Dakako, vlastima, jer uz brojeve morat će pridružiti i druge brojeve, brojeve financijske naravi, pa možda zbog toga nije bilo obvezatno ispuniti obrazac o pripadnosti.

Bernadeta Blažetin

Pred nama je praznik mađarske državnosti. Ustav Mađarske, Temeljni zakon, jamči narodnostima zaštitu i potporu držeci ih državotvornim elementom. Slavi se 20. kolovoza u cijeloj Mađarskoj i kod prekograničnih Mađara, blagdan Svetog Stjepana, prvoga mađarskog kralja, koji se zarekao na vjernost papi. I narodnosti koje žive u Mađarskoj već stoljećima slave Svetog Stjepana kralja, utemeljitelja mađarske srednjovjekovne države, a svaka

odnosno osnivačke sjednice početkom 1995. godine na svojim sjednicama isključivo vijeća na hrvatskom jeziku (od 16. ožujka 2011. do danas svoje zapisnike piše dvojezično, na hrvatskom i mađarskom jeziku. U skladu s novim zakonskim promjenama, razmatra mogućnost da se zapisnici pišu samo na jeziku vijećanja, dakle

hrvatskom jeziku. Rijetke su narodnosne samouprave koje svoje sjednice održavaju na narodnosnom jeziku. Tu

negdje počinje politička priča, s jezičnom politikom izabranih zastupnika. Vjerojatno bi ih ukorio i sam Sveti Stjepan kralj, zaključujem iz njegovih po-

aktualna politička vlast pri tome često kao parolu ističe riječi iz njegovih Opomena. Ovih dana ombudsman temeljnih prava u svom izvješću kaže kako pripadnici narodnosti zbog nedostatka potrebnih uvjeta ne mogu živjeti s osiguranim im jezičnim pravima. Ako neka zajednica ne traži ostvarenje jezičnih prava u većinskome moru dominirajućeg jezika, teško da će ta ista prava netko umjesto nje ostvarivati. Tek naovlaš čitajući spomenuto izvješće, doznajem kako u Baranjskoj županiji po podacima tamošnjega Državnog vladinog ureda, samouprava sela Nareda (Nagynyárád) oglase i obavijesti (o priredbama narodnosnih samouprava) redovito oglašava na hrvatskom i njemačkom jeziku. Jedna je samo od 41 hrvatske samouprave u Baranjskoj županiji koja svoje zapisnike uredno, nadležnima dostavlja na dva jezika, mađarskom i hrvatskom, i to selurinska Hrvatska samouprava. Isto čini i Hrvatska samouprava Bačko-kiškunske županije. Saznajemo kako uslijed zakonskih promjena santovačka Hrvatska samouprava (koja od samih početaka,

rukama u Opomenama. Materinski jezik osnovno je obilježje nacionalne pripadnosti, temeljna sastavnica samobitnosti i prepoznatljivosti. U skladu s rečenim Temeljni zakon uz mnogobrojne zakonske akte omogućuje nam njegovo korištenje. Ali ombudsman je tijekom ispitivanja došao do zaključka kako narodnosne samouprave – još i tamo gdje u znatnom broju žive pripadnici narodnosti, u većini djeluju na mađarskom jeziku, pri čemu im je jedan od temeljnih zadataka upravo očuvanje i prenošenje narodnosnog jezika i običaja narodnosti.

Najžalosnije je to što svi mi to dobro znamo, žmirimo i nagrađujemo najzaslužnije te plašljivo i nesigurno, bez spremnosti učenja betoniramo postojeće stanje, kako ne bi uvrijedili nikoga, zaboravljajući pri tome poruku Svetog Stjepana, kralja koji je vladao 42 godine „zemljama krune Svetog Stjepana”, napisavši za života kao popudbinu nasljednicima: „Zemlja jednoga jezika i jednoga običaja slaba je i jedna...”

Branka Pavić Blažetin

PEČUH – S 1. kolovozom pečuški biskup György Udvardy odredio je promjene na čelu župa Pečuške biskupije, te odredio nova imenovanja. Tako je kapelan Gabrijel Barić iz Seksarske župe premješten za kapelana u pečušku Župu Sv. Elizabete u Kertvárosu. Župa je to svećenika Franje Pavlekovića, generalnog vikara Pečuške biskupije zaduženog za pastoralu. Biskupija u skladu sa svojim planovima Kemedsku i Surdukinjsku župu priključila je Olaskoj župi. Temeljem prijedloga mons. Franje Pavlekovića, pečuški je biskup do 31. prosinca 2015. godine župnika mohačke franjevačke crkve Attilu Bognára imenovao referentom društvenih i kulturnih veza Pečuške biskupije, a dekana župnika Ladislava Rontu, župnika Harkanjske rimokatoličke župe, zadužio za skrb o hrvatskome vjerskom životu u Pečuškoj biskupiji.

Aktualno

Potpisani ugovori s nakladnicima projekta TÁMOP – 3.4.1.A-11/1-2012.-0006

U sklopu projekta „Razvijanje hrvatskih nastavnih pomagala i programa potpore“ (Horvát taneszközök és támogató programok fejlesztése) – TÁMOP – 3.4.1.A-11/1-2012.-0006 u vijećnici Ureda Hrvatske državne samouprave u petak, 26. srpnja, u nazočnosti konzorcijskog partnera, HDS-ova predsjednika Miše Heppa, glavne urednice izdavačke kuće Znanje nove generacije, dr. Edit Takács, projektnog menadžera Gabora Győrvárija, u ime nositelja projekta, ravnatelj santovačkoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma Joso Šibalin potpisao je ugovore s nakladnicima javne nabave egzante tipa (u vrijeme provedbe programa odvija se i nadzor), s ravnateljem izdavačke kuće Znanje nove generacije Tamássem Jánosom Kissom, potom i s ravnateljem Croatiae Čabom Horvathom.

HDS-ov predsjednik Mišo Hepp, ravnatelj santovačke škole Joso Šibalin, ravnatelj izdavačke kuće Znanje nove generacije Tamás János Kiss i glavna urednica dr. Edit Takács

Projekt vrijedan 193.620.377 forinta ostvaruje se u okviru Novoga Széchenyieva plana s potporom Europske Unije i sufinanciranjem Europskoga regionalnog fonda, nositelj je projekta santovački Hrvatski vrtić, osnovna škola i učenički dom te konzorcijski partner Hrvatska državna samouprava. Veći dio financiranja, umalo 150 milijuna forinta, stručnoga je karaktera, a preostali je iznos primjerice za honorare, medijsku objavu, javnu nabavu i drugo. Posrijedi nisu samo hrvatski udžbenici, nego i radne bilježnice, priručnici za učitelje, digitalni sadržaji, elektronski materijali i programi, stručna usavršavanja. Narečeni su sadržaji u skladu sa već prihvaćenim okvirnim programima, te je naglasak na književnosti u gimnazijama, jezikoslovlju, narodopisu, nastavku već započelih serijskih izdanja, prijevodu povijesti za srednje škole. Omjer izvornih naslova i prijevoda u postocima je 80/20. „Ovo je povijesni trenutak u životu naših ustanova, jer ostvarujemo veliki projekt te

smo jako ponosni da smo među prvima od nositelja narodnosnog projekta sklopili ugovore” – reče nam projektni menadžer Gabor Győrvári.

Naslovi izdanja, više od četrdeset, jesu prilog raspisanog natječaja. Nakladnici, izdavačka kuća Znanje nove generacije i Croatia izabrani su putem javne nabave bez oglašavanja s pozivom i raspave, te imaju predugovore s autorima pojedinih izdanja. Omjer raspodjele stručnoga dijela financiranja jesu dvije trećine/jedna trećina, a vrijeme trajanja projekta je od 1. listopada 2012. do 30. rujna 2014. godine. *k. g.*

Ravnatelj santovačke škole Joso Šibalin i Croatiacin ravnatelj Čaba Horvath potpisuju ugovor

BALATONFENYVES – Tradicionalni međunarodni tabor pečuške Hrvatske škole Miroslava Krležu, kojem sudjeluju učenici viših razreda osnovne škole s učenicima iz osječke prijateljske Osnovne škole Vijenac, ove se godine održava od 20. do 26. kolovoza. Za brojne programe brinu se nastavnici pečuške škole s kolegama iz Osijeka. U taboru se očekuje šezdesetak učenika.

POGAN – Tradicionalni Tjedan običaja i ove se godine priređuje od 17. do 20. kolovoza. Niz događanja u organizaciji Seoske, Hrvatske i Njemačke samouprave, Udruge Bokréta, mjesnoga športskog udruženja čeka sve mještane i znatiželjnike; 17. kolovoza na športskom igralištu programi su vezani za proslavu 20. godišnjice mjesnog športskog udruženja; 18. kolovoza je svečano otvaranje novoizgrađenog prostora doma kulture (Seoske kuće), čemu slijedi Mađarska večer; 19. kolovoza je zajednička Hrvatsko-njemačka narodnosna večer, gdje među inim nastupaju pečuški KUD Tanac, salantski KUD Marica, Ženski mjesni pjevački zbor Snaše, a bal sviraju orkestri Juice i Unter-Rock; 20. kolovoza priređuje se tradicionalna proslava novoga kruha, navečer je koncert na jezeru uz Vivát Bacchus.

LETINJA – U tome pomurskom gradu već se godinama priređuju Pomurski dani blizu datuma Dana državnosti Mađarske. Ove godine Pomurski dani započinju 15. i traju do 20. kolovoza. Među programima možemo naći niz hrvatskih sadržaja. Dana 16. kolovoza, s početkom u 10 sati priređuje se program Mura Art, međunarodni otvoreni dan slikara. U letinjskim toplicama znatiželjnici moći će pratiti izradbu slika. Na otvoreni dan stižu i umjetnici iz Hrvatske. Dana 17. kolovoza je proslava 30. obljetnice letinjskog Puhačkog orkestra. U tu prigodu organizira se Festival puhačke glazbe. Na nj stiže i Puhački orkestar iz Donje Dubrave. U nedjelju, 18. kolovoza, priređuje se tradicionalni Međunarodni folkorni festival na kojem nastupaju i kulturna društva iz Hrvatske: KUD Prelog i Tamburaški sastav Kotoriba. Na danu državnosti u prijepodnevnim satima bit će svečani program, a popodne razni kulturni programi. Od 17. do 20. kolovoza održavat će se i Pomurski vinski dani u okviru kojih posjetitelji raznih programa moći će kušati kapljicu poznatih vinskih kuća, među njima će biti i vinari Udruge pajdaša vina iz Sumartona.

PLAJGOR – Ljeto još čvrsto dura, sad je vrime čim boljega ishasnovanja ferije, po mogućnosti uz morje. Zato Hrvatska samouprava dotičnoga sela je organizirala, od 16. do 20. augustuša, hrvatski izlet. Na putovanje se je najavilo 48 ljudi iz Plajgora, Hrvatskoga Židana, Čeprega i Bika, kim kroz ovo kratko vrime stoji na programu posjet Kraljevici, Opatiji, Rijeki, Baški i Crikvenici.

Austrijsko-ugarska skupna investicija s EU-potpomom na hataru

Modernizirani petrovski pročištač otpadne vode postavljen u funkciju

To je već svakako uspjeh da je na predviđeno vrijeme zašla koncu ona skupna pogranična investicija trih naselja ka se je ciljano zalagala za zaštitu okoliša, podupiranjem Europske Unije i Ugarske. Rič je o moderniziranom pročištaču otpadne vode, polag austrijsko-ugarskoga hatara, koji je 24. julija, u srijedu, službeno postavljen u funkciju. Na svečano otvaranje objekta u Petrovo Selo, med brojnim političari iz dvih držav, doputovao je i Niki Berlaković, ministar za poljoprivredu i okolišni svit u Austriji.

U najvećoj vrućini, kad vjetar neće ni slučajno, niti iz milosrdnosti zapuhati, u sredini dana, u doljnjem kraju Petrovoga Sela, točno rečeno jur i izvan sela se okupljaju brojni gosti i domaćini da se u okviru PinKanaAb projekta Europske Unije i službeno prikdaje modernizirani, dogradjeni pročištač otpadne vode, koji je u prvoj fazi svojega funkcioniranja od 1994. ljeta djelao samo za Petrovo Selo, a od 1997. tom filteru se je priključila i susjedna Eberava u Austriji. Potom je lani u marcijušu u Petrovom Selu sa strane trih načelnikov Eberave, Petrovoga Sela i Nim-

našoj strani granice. Ov vaš skupni projekt je pelda europskoga ponašanja, europskoga karaktera i žitka, a ovakove suradnje su nam, ki živimo polag hatara, i europska budućnost! Bertalan Harangozo, peljač Vladinoga ureda u Željeznoj županiji, je dodao da ov skupni projekt u

Niki Berlaković, ministar za poljoprivredu i okolišni svit u Austriji, čestitao je partnerom EU-projekta

kadarovskom režimu i prez rušenja granic ter prez članstva u Europskoj Uniji ne bi se mogao nikako realizirati. Niki Berlaković, ministar poljoprivrede i za obrambu okoliša, se je veselio da je došao u hrvatsko naselje ter je uz nimški i na svojem materinskom hrvatskom jeziku čestitao partnerom u

zastupnikom u Austriji, a i Zsoltom V. Némethom, državnim tajnikom, predložila je novi projekt za suradnju, neriješeno pitanje i asfaltiranje austrijskoga dijela pogranične ceste od 330 metarav, koji dio vrime na vrime zatvaraju susjedi zbog neprohodnosti. Za svečanima riči svi časni gosti su predvodjeni s načelnici trih sel skupa na prerizanje austrijsko-ugarske vrpce, ki čin je zlamenovao ujedno i konac projekta, zahvaljujući čemu imamo u Pinčenoj dolini novi pročištač sa četiri puta većim kapacitetom i modernom tehnologijom.

-Tiho-

Pri zdavno čekanom svečanom trenutku

ških Šic–Eisenberga svečano potpisan pogranični projekt za obnovu i dogradnju filtera. Na tom spravišću je bilo predviđeno da će se djela završiti do ljeta 2013. Modernizirani pročištač koji je sad proširen s još jednim objektom, omogućava najviši stupanj pročišćavanja, a ujedno odgovara i sigurnim propisom u obranjenju okolišnoga svita. Sva djela oko izgradnje su se začela jur 2011. ljeta i plani su ostvareni iz 465 milijun Ft, iz česa veći dio (330 milijun Ft) pripadao je gestoru, Petrovom Selu. Iz ostale svote rekonstruirana je cijela kanalizacijska mriža otpadne vode na 1850 metaru na esterajskoj strani, s kom će se ravno priključiti Nimške Šice–Eisenberg petrovskom filteru. Agica Jurašić–Škrapić, načelnica Petrovoga Sela, imala je čast pozdraviti brojne političare na otvaranju i pri stavljanju u funkciju novoga objekta. Johann Weber, novi načelnik Eberave, i Franz Wachter, poglavar Nimških Šic–Eisenberga, jednako su hvalili dobru suradnju u ovom projektu koji je planiran za dvadeset ljet dugo i, naravno su izrazili daljnu želju za skupnim djelovanjem sa susjedi. Parlamentarni zastupnik u Austriji, poglavar petroviske partnerske općine Pin-kovca Leo Radaković je naglasio da je Petrovo Selo s ovim projektom stupilo med pretkipe i nastavio: – Mi ćemo vas dičiti na

ovom projektu, želeći im još više takovih partnerskih kontaktiranj. Rič je veljek ishanovala domaća načelnica i još pred ostalimi vrhovnim političari s obje strane, dr. Michaelom Zimmermannom, veleposlanikom Republike Austrije, Verenom Dunst, zemaljskom savjetnicom u Austriji, Ferencom Kovácsom, predsjednikom Željeznožupanijske skupščine, Walterom Temmelom, parlamentarnim

VIROVITICA – Treći sajam poljoprivrednih proizvoda i opreme Agroexpo 2013 i ove se godine održava u Virovitici u sklopu obilježavanja Dana Virovitičko-podravske županije, 31. kolovoza. U sklopu sajma, već tradicionalno, priređuju se razne izložbe i ocjenjivanja poput županijske izložbe voća, povrća i pčelinjih proizvoda, međunarodnog ocjenjivanja meda, izložbe ljekovitog bilja, izložbe vina i županijskog ocjenjivanja meda, sajma meda i pčelinjih proizvoda... Sajam Agroexpo 2012. godine okupio je preko pedeset izlagača s područja Virovitičko-podravske i susjednih županija, a na sajmu su bili i izlagači iz Mađarske.

UDVAR – U organizaciji Hrvatske samouprave, 17. kolovoza, s početkom u 17 sati, u mjesnom domu kulture priređuje se XI. Udvarsko veselje. Ono počinje susretom bivših Udvaraca, i fotoizložbom pod nazivom Prošlost Udvara, a nastavlja se folklornim programom kojem sudjeluju pečuški KUD Baranja i Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe. Slijedi bal uz Orkestar Juice.

Načelnik József Feigl predaje odličje „Počasni građanin sela Santova” umirovljenom učitelju Marinu Velinu

U organizaciji Seoske samouprave, 20. srpnja u Santovu je održan 19. Dan sela. Nakon posljednjih godina i dvodnevni dana sela, prvi put je organizirana jednodnevna priredba, a na tri mjesta. U prijepodnevnim satima na mjesnome športskom igralištu održan je tradicionalni malonogometni turnir na kojem je ove godine sudjelovalo deset domaćih i gostujućih momčadi. Pošto su završena natjecanja po skupinama, osvajanjem prvih mjesta u skupinama, završnicu su izborile dvije domaće momčadi. Nakon izvođenja sedmera, iskusnija momčad Prokerike svladala je mladu momčad Latabara, te osvojila prvo mjesto. Najbolji strijelac sa šest postignutih golova bio je Attila Komán.

Na prostoru pokraj igrališta ustrojeno je i natjecanje u kuhanju svinjskog paprikaša. Kako nam reče glavni organizator natjecanja i programa Dana sela, seoski vijećnik Ilija Stipanov, na natjecanju je sudjelovalo 27 natjecatelja, odnosno prijateljskih društava, među kojima su bili Klub umirovljenika i Klub vrtlara. Organizatori su podijelili 135 kilograma mesa, po družini 3–9 kilograma. Stručni ocjenjivački sud najboljim je ocijenio paprikaš Marina Desečara, podrijetlom Santovca, koji danas živi u Baji. Za sve one koji nisu, ili nisu mogli kuhati, mogli su kušati gulaš od graha koji je pripremila Anita

Santovački načelnik (slijeva) József Feigl i počasni građani sela Santova dr. Kálmán Pataki, Marin Velin i Géza Gaszton Gál

Dan sela u Santovu

Trojici zaslužnih uručena odličja „Počasni građanin sela Santova”

Bački kup osvojio je Attila Plužar iz baranjskoga Bremena (suvozačica Emeše Plužar)

Pásti. Uza živu glazbu bilo je i plesa, a za djecu su organizirani razni zabavni sadržaji.

Istodobno je na obližnjem hipodromu ustrojeno i tradicionalno natjecanje u vožnji dvoprega. U 4. kolu natjecanja za Bački kup, u okviru natjecanja kategorije C za državne bodove, u nadmetanju 21 sudionika prvo mjesto osvojio je Attila Plužar, dvopregaš iz baranjskoga Bremena. Drugo mjesto osvojio je Attila Czako-Bugac, treće János Varga iz Gare, inače član Santovačkoga konjičkog kluba, a peto i šesto mjesto pripalo je domaćim natjecateljima Gáboru Andrásu i Istvánu Reuszu. U popodnevnim satima održano je i nadmetanje za Santovački kup odnosno Putujući kup Joze Kovačeva, u čast nekadašnjeg uspješnog santovačkog dvopregaša.

Dan je završen prigodnim kulturnim programom i plesnom zabavom na otvorenom na središnjemu seoskom trgu. Svojim nastupom program su među ostalima uljepšali tamburaški orkestar i folklorna skupina Hrvatske škole, KUD „Veseli Santovčani” i gostujuća skupina modernoga plesa iz Kupusine, prijateljskog naselja iz Voj-

vodine. Nakon programa načelnik sela József Feigl uručio je odličja „Počasni građanin sela Santova” za 2013. godinu trojici zaslužnih: umirovljenom učitelju Gézi Gálu, kućnom liječniku dr. Kálmánu Patakiu i umirovljenom učitelju Marinu Velinu. U nastavku večeri za dobro raspoloženje pobrinuo se sastav „Pollo”, pa je zabava potrajala do zore. Dogodine će se prirediti jubilarni, 20. Dan sela.

S. B.

VILJAN – U sklopu projekta Mađarsko-hrvatske vinske priče, Grad Orahovica kao nositelj projekta i njegov glavni korisnik, predstavio se na Rose Festivalu u Viljanu, dvodnevnom ocjenjivanju vina i konferenciji u organizaciji viljanske Gradske samouprave, 19. srpnja 2013. godine. Spomenuti projekt sufinancira Europska Unija u sklopu IPA prekograničnog programa Mađarska–Hrvatska. Organizatori Rose Festivala za cilj su postavili organizaciju tradicionalnog ocjenjivanja vina kako bi pomogli potrošačima u dobivanju informacija, dali vjernu sliku vinarima o kakvoći prijavljenih vina, pružili stručnu pomoć za razvoj proizvoda te kako bi pomogli u razvoju sklapanja prekogranične suradnje vinara. Ocjenjivanju vina prethodio je prikaz strojeva kojima se koriste u vinarstvu, te stručna konferencija na kojoj su se predstavile vinske ceste spomenute regije. Rose Festivalu prisustvovali su predstavnici gradskog poglavarstva, KUD Crkvari i Udruga vinogradara i voćara iz Orahovice.

U povodu 75. obljetnice smrti Ivana Petreša u Čavolju

Obnovljen nadgrobnji spomenik s dvojezičnom pločom

Okupljanjem na mjesnom groblju, prigodnom svečanošću i polaganjem vijenaca, tridesetak bunjevačkih Hrvata iz Čavolja i Sentivana, te njihovih gostiju i uzvanika 26. srpnja ove godine prisjetili su se nekadašnjeg župnika dekana i književnika Ivana Petreša (1876–1937). Naime u povodu obilježavanja 75. obljetnice smrti prosvjetitelja, publicista, istaknutog društvenog i kulturnog djelatnika, rodoljuba i sakupljača usmenoga narodnog stvaralaštva, Hrvatska samouprava sela Čavolja obnovila je njegov nadgrobnji spomenik postavljanjem nove, dvojezične ploče (IVAN PETREŠ / 1876.-1937. / BUNJEVAČKO HRVATSKI KNJIŽEVNIK / HRVATSKA SAMOUPRAVA U ČAVOLJU / PETRES JÁNOS CSÁVOLY KÖZSÉGNEK 20 ÉVIG VOLT / ESPERES PLÉBÁNOSA / 1876. X. 12.-1937. VI. 15.). Svojom nazočnošću spomen-svečanost uljepšali su predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov i istraživač mjesne prošlosti, autor više članaka i knjige o Ivanu Petrešu dr. Mišo Mandić.

Otvarajući svečanost, učenik Hrvatske škole „Miroslava Krleža” u Pečuhu, Sentivanac Zoran Vörös kazivao je stihove pjesme *Na koncu rujna* na hrvatskom jeziku. Okupljene je pozdravio predsjednik Hrvatske samouprave Stipan Mandić.

Života o djela Ivana Petreša prisjetila se generalna konzulica Ljiljana Pancirov, koja je položila vijenac na njegov grob. Vijence je položila i rodbina Ivana Petreša. Tamburaški orkestar obitelji Szilárda Vörösa iz Sentivana svečanost je uljepšao hrvatskim melodijama.

Ivan Petreš rodio se u Kaćmaru 26. listopada 1876. godine. Osnovnu je školu pohađao u rodnom selu od 1884. do 1888. godine. Nakon završene gimnazije u Baji, 1892. prim-

ljen je kao svećenički pripravnik u kalačku višu gimnaziju gdje je maturirao 1896. godine. Diplomirao je 1900. godine na Bogoslovnom fakultetu „Péter Pázmány” u Budimpešti, a za svećenika zaređen u Kalači. Iste je godine postavljen za kapelana u Kaćmaru, a sljedeće premješten u Aljmaš, prvo za kapelana, a onda postaje upraviteljem župe. Godine 1904. postavljen je za kapelana u slovačkom selu Miški, 1905. postaje upraviteljem župe u Horgošu, a 1908. kapelanom u glavnoj župnoj crkvi Svete Terezije u Subotici. Poslije dvije godine imenovan je za župnika u Sentivanu, 1917. u Čavolju, a 1919. dekanom aljmaškog kotara. Poslije priključenja Bajskog trokuta Mađarskoj 1921. godine, kada su mnogi napustili svoj zavičaj, ostaje među svojim, boreći se za nacionalni opsta-

nak bačkih Hrvata. Osniva „Bunjevački i šokački odbor” koji 1924. godine u Budimpešti izdaje „Bunjevačke i šokačke novine”. Iste godine pokreće godišnjak „Danicu ili kalendar

za u Ugarskoj živeće Bunjevce, Šokce, Hrvate, Bošnjake i Dalmatince”, koji je izlazio u Budimpešti do 1944. godine.

Pisao je pjesme, novele, kazališne komade i razne članke. Suradivao je u tadašnjim listovima, a svoje radove objavljivao pod pseudonimom Čudomil, Čongradac i drugima.

Umro je 16. lipnja 1937. godine u bajskoj bolnici, a po želji pokopan je na čavoljskome groblju uza svoju majku.

O žalosnom događaju zagrebačka „Hrvatska straža” uz ostalo piše:

„Smrću Ivana Petreša hrvatski je narod izgubio jednog svog ustrajnog borca za narodna prava, jednog muža koji je zaboravljen i zapostavljen svoj život vezao za tužnu sudbinu potlačenoga naroda. Hrvati širom Bačke duboko su potreseni nad svježim grobom svog ljubljenog pastira, prosvjetitelja i tješitelja. Najteži je udarac zadan Hrvatima – Bunjevcima i Šokcima u Mađarskoj. Oni su s Ivanom Petrešom izgubili svoj posljednji oslon i svoju takoreći jedinu nadu. Bolni, satrveni i klonuli kraj grobova svojih svećenika, velikana biskupa Ivan Antunovića i pjesnika Ivana Petreša čekaju na svoju nacionalnu smrt.”

Zbirka ljubavnih pjesmama pod naslovom „Moje jadi” objavljena mu je 1912. godine u

Subotici. Najpoznatija mu je ljubavna pjesma „Prid prozorom procvatala ruža” koju je uglazbio znameniti tamburaš i violinist Josip Mlinko, a prvi put otpjevana 1912. godine na Velikome prelu u Subotici. Međutim znatniji dio njegova književnog rada čine prozna djela, pripovijetke, crtice, igrokazi i razni članci koje je objavljivao u tadašnjim bunjevačko-šokačkim listovima u Subotici i Budimpešti. Bio je glavnim urednikom subotičkih Naših novina 1909/1910. godine. Jedna od najboljih i najpoznatijih njegovih pripovjedača jest „Prokleta tintaroška”. Vrhunac su njegova rada na književnom i nacionalnom polju kazališni komadi. Tako su u subotičkoj Danici 1933. godine objavljena tri njegova igrokaza iz narodnog života: Dositna ljubav, Teška vrimena i Dva bila gavrana.

U povodu 50. obljetnice njegove smrti, u suorganizaciji Saveza Hrvata u Mađarskoj, Saveza mađarskih pisaca i Bunjevačkoga kluba, ustrojeno je prisjećanje polaganjem vijenaca na grob Ivana Petreša.

U povodu 120. obljetnice rođenja i 60. obljetnice smrti, u listopadu 1996. godine, u suorganizaciji Prijateljskoga zavičajnog kruga i Bunjevačkohrvatske samouprave, priređena je prigodna svečanost u okviru koje je upriličena tamburaška misa na hrvatskom jeziku, na župnom uredu otkrivena dvojezična spomen-ploča, a u mjesnoj knjižnici održana spomen-

-sjednica, nakon čega su položeni vijenci na njegov grob.

U nakladi Glavnogradske hrvatske samouprave, Hrvatskoga znanstvenog zavoda, odnosno Nacionalnog poduzeća u Budimpešti, u izdanju Hrvatski književnici u Mađarskoj, pod naslovom Ivan Petreš, 1999. godine objelodanjena su mu Sabrana djela koja je priredio dr. Marin Mandić.

Nakon svečanosti čavoljski Hrvati i njihovi gosti pogledali su izložbu starih fotografija, raznih predmeta, izvornih i preslikanih rukopisa, knjiga, te tradicijske bunjevačke nošnje koja je postavljena u uredu Hrvatske samouprave. Okupljeni su pogošćeni domaćim kolačima, gužvarom, slancima i drugim pecivom.

Svojim životom i radom Ivan Petreš zadužio je svoje sunarodnjake, koji ga se i danas redovito prisjećaju.

S. B.

II. Međunarodni glazbeni festival u Martincima

U organizaciji martinačke Seoske i Hrvatske samouprave, drugu godinu zaredom priređuje se II. Međunarodni glazbeni festival Martince. Kako u ime organizatora za Hrvatski glasnik kaže Kristina Gregeš Pandur, pripreme su u punom jeku, očekuju se brojni hrvatski izvođači iz Mađarske i Hrvatske. Na Festivalu sudjeluju tamburaški sastavi Drava, Biseri Drave, Suhopoljski tamburaši, članovi Udruge cimbalista iz Đurđevca. Program su otvorili Orkestar Podravka i Ženski pjevački zbor «Korjeni». Nastupaju Bonita Band, Oaza Band i sastav Mejaši.

ORAHOVICA – Od 2. do 3. kolovoza u Orahovici je održan prvi vinski festival koji je slavio najpoznatije vino toga kraja: Silvanac zeleni. Festival je organiziran u sklopu projekta «Mađarsko-hrvatske vinske priče» koji je financiran iz programa IPA CBC HUHR. Festivalu je nazočila i generalna konzulica Ljiljana Pancirov na poziv orahovičkoga gradonačelnika. Partneri projekta jesu tri vinska grada: Orahovica, Ilok i Viljan, te VIDRA – Agencija za regionalni razvoj Virovitičko-podravске županije.

PEČUH – U skladu s tradicijom, i ove je godine organizirana proslava Snježne Gospe. Godine 1690/91. Pečuh je zadesila kuga, pa su stanovnici obećali: oslobode li se zaraze, sagradit će kapelicu na Snježnom brdu što su ga tada zvali Kokas. Ljudi su rukama, u velikom broju upravo stanovnici tadašnje pečuške hrvatske (bošnjačke) četvrti u podnožju Snježnog brda, sagradili kapelicu. Dana 4. i 5. kolovoza u više je navrata služena sveta misa na mađarskom, hrvatskom i njemačkom jeziku, a 5. kolovoza organizirana je i procesija od Augustinske crkve do crkve Snježne Gospe gdje je u devet sati ujutro služena misa na hrvatskom jeziku.

Foto: Ákos Kollár

ORFŮ – Tržnica mjesnih proizvoda toga grada 18. kolovoza bit će mjestom Hrvatsko-mađarskog festivala mjesnih proizvoda na kojem će biti predstavljeni hrvatski i mađarski gastronomski proizvodi. Glavnu će ulogu imati kulen. Uz taj tradicionalni baranjski specijalitet, proizvođači s obje strane granice još će prikazati mnoštvo drugih proizvoda. Osim gastronomije, bit će nazočna i kultura naroda Karpatskog bazena, nastupa skupina Szimpatikusok i Orkestar Vizin. Festival će završiti plesačnicom uz glazbu Orkestra Vizin i vođenje Vesne Velin.

„Mađarski (palocki) kraj, slovačko stanovništvo, hrvatske melodije”

Pod ovim je naslovom 6. srpnja održan koncert Orkestra Vizin u Mátraalmásu, u malom naselju na području planine Matre, u okružju gustih šuma, brzih potoka i visokih padina. Naselje je utemeljilo četiri obitelji početkom 18. stoljeća, a broji stotinjak stanovnika, mađarske i slovačke nacionalnosti.

Koncert je organiziran u sklopu koncertnog niza „Glazba naroda“ („Népek zenéje“), i to na šumskoj pozornici naselja. Premda u predivnom okružju, ali koncert ipak nije trajao predugo, negdje oko polovine nebo se otvorilo i pala je kiša, a potom i led. Ljudi su se skrili u autobusnu postaju, u telefonsku govornicu, a neki pak otrčali svojoj kući. No oni koji su bili ustrajni i dočekali kraj oluje, mogli su se osušiti i uživati u nastavku koncerta u domu kulture, te u plesanici na trgu naselja. Gledatelji su se mogli upoznati s

hrvatskim (podravskim, bunjevačkim, šokačkim i bošnjačkim) hrvatskim napjevima i, naravno, plesovima. Nakon plesanice svatko je ugošćen sarmom i finim kolačima koje su pripremile vješte ruke starijih žena.

„Malo selo s velikim srcem“ (kao što piše na web-stranici naselja) – u to smo se i mi toga dana uvjerali, te nam taj dan ostaje u lijepim uspomenu.

Foto: László Várhelyi
Vesna Velin

Petroviski ognjogasci u Dalmaciji

Zahvaljujući većljetnom prijateljstvu s ognjogasci u Dubravica, kraj Šibenika, petroviski kolegari su jur mogli nekoliko puta ljetovati na Jadranskom morju. Početkom julija dosad najveći broj naših fajbegarova je odlučio da će nekoliko dana provesti na obali – za nas – najlipšega morja.

Desetimi su se otpravili na put od petsto kilometarova, med njimi su bili i takovi, ki su po prvi put u žitku zagledali veliku vodu, a veljek se i zaljubili u nju.

Posredovanjem Ivana Banića, predsjednika Ognjogasnoga društva u spomenutom selu, u prelipom gradiću Skradinu su bili došljaki smješćeni, plovidba na rijeki Krki i upoznavanje lipote Nacionalnoga parka, takaj im je bilo osigurano. Petroviski dobrovoljni fajbegari posjetili su i novi Ognjogasni dom u Dubravica, a u nedilju su sudjelovali na svetoj maši na otoku Visovcu.

Pokidob su gvardijan samostana fra Mate Gverić, a i fra Stojan boravili jur u Petrovom Selu, ovput su oni pozvali goste na svečani objed u tamošnjem franjevačkom stanu. Iako vrime nije bilo jako velikodušno te dane na

morju, petroviski ognjogasci su se dobro čutili i s puni doživljaji se vratili domom.

-Tiho-

Gosti s domaćini pred crkvom Gospe Visovačke

Dugoljetna peljačica petroviske čuvarnice Žužana Milišić nadalje odgojiteljica

Od 1. julija na čelo petroviske čuvarnice je na jedno ljeto imenovana, s ovlašćenjem Seoske samouprave, dosadašnja odgojiteljica Ana Šubić-Geošić. Žužana Milišić, diplomirana odgojiteljica, učiteljica hrvatskoga i ugarskoga jezika ter diplomirana peljačica odgojno-obrazovnih institucij, sedam ljet je bila na ovoj peljajućoj poziciji i nije se više htela natići za peljačicu petroviske čuvarnice. Zato nadalje ostane kot odgojiteljica u spomenutoj instituciji, ka je u održavanju mjesne samouprave.

ČAVOLJ – Seoska samouprava i Bačko-kiškunska županijska knjižnica «József Katona» 16. kolovoza, s početkom u 16 sati priređuju svečano otvorenje Knjižnice, informacijskog i društvenog prostora (Ulica Jánosa Aranya 25). Pozdravne riječi uputit će i knjižnicu predati: načelnik János Berta, dopredsjednik Skupštine Bačko-kiškunske županije Sándor Rausch i ravnateljica Bačko-kiškunske županijske knjižnice «József Katona» Mária Ramháb. U okviru svečanosti, a povodom skorašnjeg 85. rođendana proslavit će se dr. Mišo Mandić, umirovljeni ravnatelj i voditelj čavoljskoga zavičajnog muzeja. Tom će mu prigodom biti uručena željezna diploma, uz laudaciju bilježnika dr. Lászlóa Drávaia. Nakon prigodnoga programa, knjižnicu će blagosloviti čavoljski župnik Gábor Muka. Tom se prigodom organizira igračnica za djecu i odrasle, uza sudjelovanje suradnika županijske knjižnice. Proširenje knjižnice s novim namještajem i uređajima ostvareno je s potporom Nacionalnoga kulturnog fonda (NKA) i Seoske samouprave.

Trenutak za pjesmu

Šandor Horvat

haiku-i

blagoslov tebi
turobna duša meni
mimo smo prošli

ni trave vode
sunčeneg traka zraka
nek mrak tup u nas

srebrne zvezde
pokrivaju mi dušu
črnom platicom

64. Dubrovačke ljetne igre 10. srpnja – 25. kolovoza

Mađarski pijanistički virtuoz izveo Chopina i Liszta

Proslavljeni mađarski pijanist Gergely Bogányi nastupio je u sklopu Vip programa 64. Dubrovačkih ljetnih igara s probranim skladbama F. Chopina i F. Liszta 21. srpnja u atriju Kneževa dvora.

Mađarski pijanist Gergely Bogányi klavir je počeo svirati s četiri godine, a glazbeno obrazovanje stjecao je u Mađarskoj, Finskoj i SAD-u. Na njegovu glazbenu osobnost snažno je utjecala Annie Fischer koja mu je ostala mentorica sve do svoje smrti. Bogányi je pobjednik brojnih međunarodnih natjecanja, među kojima se ističe zlatna medalja na jednom od najprestižnijih međunarodnih pijanističkih natjecanja Franz Liszt u Budimpešti 1996. godine. Bogányi je prije tri godine u budimpeštanskoj Umjetničkoj palači u dva dana izveo napamet sve što je Chopin ikada napisao za klavir, i time se nametnuo kao jedan od vodećih interpretatora toga romantičarskog majstora. Jednako dobro vlada Lisztovim opusom, a festivalska je publika u Dvoru imala priliku nazočiti suprotstavljanju ove dvojice posve različitih skladatelja – Liszta koji je baš poput današnjih rock zvijezda harao onodobnom Europom i Chopina koji se do te mjere bojava publike da je održao samo jedan javni koncert u svojoj karijeri.

U prvom dijelu recitala Bogányi je izveo Nokturno br. 3 u H-duru, „Minutni” valcer, Valcer u cis-molu te Treću sonatu u h-molu Frédérica Chopina, kojima u drugom dijelu suprotstavlja Franza Liszta s nokturnom Švicarska iz Prve knjige Godine hodočašća, zatim Ples patuljaka te na koncu Sonatu u h-molu u trajanju od pola sata koju je ipak uspio jasno zaokružiti, a svaku temu donijeti s velikom dozom svježine i inspiracije.

Nakon pljeska koji nije jenjavao i višekratnog vraćanja na pozornicu, maestro se publici obratio riječima: „Obično ne sviram dodatke nakon Lisztove sonate, ali za Dubrovnik...” Time je, naravno, još jednom osvojio srca publike. Dubrovačke ljetne igre,

kao središte hrvatskog i svjetskog duha i kulture, kao mjesto stvaranja, a ne gostovanja, mjesto susreta, ideja i novih umjetničkih izričaja, i ove su godine tradicionalno podržali Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Grad Dubrovnik, Dubrovačko-neretvanska županija, generalni sponzor Vipnet te brojni drugi sponzori i donatori poput Peugeota, Siemens, Croatia Airlinesa i drugih. Vipnet, kao glavni sponzor, već trinaest godina podupire tradiciju Igara te pomaže u kreiranju najprestižnijega kulturnog događaja u Hrvatskoj.

Gostovanje Gergelya Bogányia ostvareno je posredstvom kulturne menadžerice Kate Franković iz Senadrije i ravnatelja glazbenog programa Dubrovačkih ljetnih igara Mladena Tarbuka.

-hg-

MOHAČ – U tom gradiću na Dunavu, od 16. do 20. kolovoza priređuje se 17. međunarodna smotra folklor, koja će se upriličiti na otvorenoj pozornici u dvorištu Umjetničke škole «Schneider». Festival se otvara 16. kolovoza u 20 sati prigodnim kulturnim programom KUD-a »Zora» u povodu 25. obljetnice društva. Iduća tri dana, s početkom u 20 sati, u okviru cjelovečernjega kulturnog programa predstaviti će se sudionici smotre folklor: 17. kolovoza kulturno-umjetnička društva Ardeleana (Rumunjska), Csárdás (Suza, Hrvatska) i Trakijče (Bugarska); 18. kolovoza Folk-radionica (Šatorišće, Mađarska), Metla (Slovenija) i Zampognaro lagaro (Italija); 19. kolovoza KUD «Mohač», Lepp laikarring (Norveška) i KUD «S. Mitrov Ljubiša (Crna Gora). Sve tri večeri u dvorištu i velikoj dvorani Umjetničke škole «Schneider» u okviru Festivalškoga kluba od 22 sata održava se plesačnica. Dana 20. kolovoza nakon okupljanja u 18.30 u Ulici Ljudevita II., od 18.45 mimohod je sudionika smotre, u 19.15 festivalska parada na Széchenyievu trgu, a od 20 sati u Umjetničkoj školi «Schneider» je gala program na otvorenoj pozornici. Ulaz na programe slobodan je, ulaznica na gala program iznosi 600 forinta. Bude li nevremena, gala program održat će se u velikoj dvorani Kina «Kossuth».

PEČUH – U sklopu Festivala pod nazivom Déli Kapu (Južna vrata), u Pečuhu se od 16. do 20. kolovoza odigrava niz događanja i programa. Između ostalih, 18. kolovoza, drugog dana II. međunarodnog folklornog festivala Déli Kapu, nastupit će i dva hrvatska folklorna sastava iz Mađarske: pečuški KUD Baranja i mohački KUD Zora. Mjesto događaja: šetalište ispred pečuške katedrale.

Bogatstvo...

Foto: Judit Szajkó Sokác

Salantski KUD Marica 14. srpnja gostovao je na 39. smotri folklor, „Miholjačko sijelo” u Donjem Miholjcu

Jubilarni katoličanski tabor u Hrvatskom Židanu

Kroz dvadeset ljet pri Peruški taborovalo već od 700 dice

Većputi smo jur pisali kako Židanci imaju mamljivo, čarobno mjesto u svojoj lozi, kamo Hrvati dohadjaju na shodišće jur od 1909. ljeta na dan Snježne Marije (ka je svenek prva nedilja u augustušu). Naravno, u prošlosti zbog političkih razlogov bilo je i takovih ljet kad hodočasnik gor blizu nisu smili ovoga mjesta, ali od 1983. ljeta je i službeno dopušćano da svetišće Peruške Marije ponovo prima vjernike. 1984. ljeta je sagrađena kapela u čast Blažene Divice Marije i Sv. Hubertusa i odonda svako ljeto većsto vjernikov, hodočasnikov ter zastupnikov različutih meštrijov se najde ovde u molitvi. Po dvadeseti put su se u čast Snježne Marije skupadošli 4. augustuša, u nedilju u deset uri, ti mladi katolićani, ki su pred tim skoro tajedan dan taborovali kod Peruške Marije na 20. Katolićanskom taboru.

Dar taborašev pokrovitelju Štefanu Dumoviću

Redom se ispraznuju šatori u velikoj prašini i hladovini visokih hrastov. Dica u plavoj majici (ovoljetna uniforma taborašev) s turbobnim licem pokaju u svoje kofere, vliću van matrace, vriće za spavanje iz svojih „hiž“, ke su tajedan dan služile za mirno počivanje. Ljetos više od pedeset dice se je prijavilo na ov Katolićanski tabor iz Bizonje, Staroga Grada, Jure, Unde, Horpača, Prisike, Hrvatskoga Židana, Kisega Maloga Židana i Petrovoga Sela, u kom pomoćni štab taborskoga peljača Petra Horvata, stajao je od osamnaest peršonov. Kot zanimljivost moramo spomenuti da med diozimatelji bilo je dvajset taborašev ki su prvi put došli u ovu zajednicu, a osmimi su napunili peto ljeto da redovno dohadjaju simo. Čez dvajset ljet u taboru se je obrnulo više od 700 mladih uz skrbništvo pedeset odrašćenih. 20. jubilarni tabor je pod geslom „Čim bliže smo prirodi, tim bliže se ćutimo Gospodinu Bogu“ bio otvoren 30. julija, utorak, svetom mašom u nedavno obnovljenoj židanskoj crikvi, ku je služio

Štefan Dumović ki je svaki dan predvodio taborske maše i pred kapelom u lozi. Kako nas je informirao Petar Horvat, zbog godišnjice nije planiran drugačiji program za taboraše kot u minuli ljeti, samo u mali detalji se je vidilo da je rič o dostojnoj brojki ovoga spravišća. Izložba slik, dokumentacijov,

majic, poziv za bivše taboraše i peljače, rođendanska torta bili su neophodni elementi ovoljetnoga šestdnevnoga boravka katolićanske mladine. Na djelaonici ručne šikanosti deset fele zanimljivih dugovanj su mogli taboraši napraviti, pozvana je petroviska učiteljica vjeronauka Zorica Moricz-Timar, ka je

Taboraši pri nediljnoj maši

sa svojim pomoćnicama peljala vjersko-jačkarnu uru, bila je i noćna proba hrabrosti i puno-puno igar. Ljetos hodočasni put je peljao pred oltar Hodočasne crkve u Koljnofu, tamo je predstavljena maša i u čast Putujuće Blažene Divice Marije. Posjećena je i koljnofska Seoska kuća ter u velikoj vrućini pravo ofrišćanje je došlo pri kupanju u Deutschkretzu. Vraćajući se u tabor, na putu je bila stanica pri Katoličanskom muzeju u Prisiki, kade je izmučenoj ekipi dobro spala fanjska pizza u Ciglenici. Ov restoran je kuhao i osigurao jilo cijeli tajedan za tabor. Predzadnji dan spravišća u cjelini je bio posvećen hrvatskim tradicijam i kulturi s različitim zadaćama za grupe. U petak uvečer s posebnom rođendanskom tortom je proslav-

Budući taboraš s mamom iz Unde

ljen okrugli jubilej. Ovput je i jurski biskup dr. Lajos Pápai posjetio diozimatelje jubilar-noga tabora koji je jedinstven na području cijeloga Gradišća, i pravoda samo zadovoljan

Panorama pri kraju tabora

Na taborski objed su bili pozvani i Berislav Živković, prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Ugarskoj, kot i židanski poglavar Štefan Krizmanić

je mogao biti s onim što sve ga je tamo primilo. U zahvali je podilio svim taborašem zlatomašni blagoslov. U subotu je mašu služio farnik Újkéra, Pál Kovács, pred tim je bilo mogućnost za spovidanje, potom pak za pričesćanje. Taborskim ognjem su se zadnji večer diozimatelji lučili od lozne romantike. Tako nam je Petar Horvat predstavio scenarij Peruška tabora, kojega je materijalno potpomagala i Hrvatska državna samouprava ter Hrvatska samouprava Hrvatskoga Židana.

U nedilju u deset uri prvenstveno familije dospenu na dvojezičnu mašu, na koj je glavni celebrant uz domaćina i glavnoga pokrovitelja tabora Štefana Dumovića, kanonik Jure-Nádorvárosa, Gyula Berta, ki pozovu i ovput mladinu da se neprekidno učvršćuju u vjeri da u njegovom žitku svenek imaju svoje ugledno mjesto Bog i vjera. Za mašom zadnji put se sjednu skupa na objed kolegari u doživljaji, a tako ima priliku jedno dopodne kušati taborski žitak i Berislav Živković, prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, kot i židanski poglavar Štefan Krizmanić ki za crikvenim obredom i pozdravljaju svećani skup. Na završni akt tabora skupa-zvonu, čujemo par zanimljivih napiso-v o taborski doživljaji i predaje se mali dar Štefanu Dumoviću, pokrovitelju tabora. Uz hrvatsku jačku spusti se hrvatska zastava, a i barjak tabora Peruške Marije. Ormar će je čuvati do julija sljedećega ljeta, kad se ponovo budu vratili oni, ki su si nabavili neizbrisive spominke i te znaju i vridnovati.

*-Tiho-
Foto: Tiho i Tabor Peruška*

SANTOVO – Povodom blagdana Velike Gospe (15. kolovoza), u Santovu se slavi župno proštenje. Budući da blagdan pada na četvrtak (kada će se mise, umjesto po nedjeljnome misnom redu, iznimno služiti u večernjim satima, mađarska u 17, a hrvatska u 18.30 sati), svečani ophod oko crkve bit će u nedjelju, 18. kolovoza, između dviju misa koje počinju sat prije: mađarska u 9 sati, a hrvatska nakon ophoda oko 10.45. Misna slavlja služit će santovački župnik Imre Polyák.

SAMBOTEL – Na kraju miseca augustuša, sad jur svenek tradicionalno, grad Sambotel priredjuje svoj historijski karneval Savaria. U rimski kostimi vojnici marširaju kroz ulic, teče kradja žen, toči se vino, jede se debelo, znači, šarene atrakcije svako ljeto su osigurane. Ovo ljeto, od 22. do 25. augustuša, organizatori na dvadeset različiti mjesti na 250 programov pozivaju znatiželjne gledatelje, kim je draga narodna, pop, rock glazba, volu pogledati kvalitetne kazališne predstave, vojničke spektakle, rado se šeću na sajmu, ali jednostavno je zanima atmosfera ovoga zvaničnoga karnevala. Ljetos u ovu orijašku manifestaciju, ka će poduzeti cijeli centar grada, srično su se uklopili i hrvatski, prvenstveno glazbeni sadržaji. 23. augustuša, u petak, u 17 uri na Pivskom trgu nastupa etnoskupina Cinkuši iz Hrvatske. 24. augustuša, u subotu, na Ulici umjetnosti od 14 uri zabavljaju publiku petroviski tamburaši Koprive, a od 15.30 uri tamburaši se pretvaraju još s dodatnimi člani u hrvatsko-ugarski bend United Folk Orchestra. 25. augustuša, u nedilju, na Ulici umjetnosti od 15 uri će koncertirati nardanski tamburaši i jačkarni zbor.

„Kolo igra, tamburica svira...” – II. Seminar bunjevačkog stvaralaštva u Tavankutu

Tjedan dana je prošlo kako smo se vratili iz Tavankuta, no uspomene su još tako svježe i lijepe da bi se čovjek rado vratio na tu vojvodansku ravnicu i uživao u miru, tišini i dobrom društvu. Gledajući mnoge slike o Seminaru, naviru uspomene, pa se desi da se naglas nasmijemo, ili malo uozbiljimo, a kadšto od ljepote naviru i suze radosnice. Družina, koja je nastala od nepoznatih ljudi iz raznih krajeva Hrvatske, Mađarske i Srbije-Vojvodine, tijekom pet dana oblikovala je jedno simpatično društvo koje pomaže jedno drugom, izmjenjuje iskustva, pjeva zajedno, te se druži i danju i noću.

U organizaciji HKPD „Matija Gubec“ iz Tavankuta, ove se godine po drugi put održao Seminar bunjevačkog stvaralaštva, od 16. do 20. srpnja, i to u tri sekcije: folklornoj, tamburaškoj i slamarskoj. Voditelji sekcija bili su: Ivica Dulić (folklor), Vojislav Temunović (tambura), Jozefina Skenderović (slama). Polaznika je ukupno bilo dvadeset i devet.

Polaznici folklorne sekcije (kojoj su pripadali i polaznici iz Pečuha), njih 21, svakog su

posvetili Subotici i njezinim znamenitostima: gradskoj kući, muzeju, katedrali, Zavodu za kulturu vojvodanskih Hrvata, a vraćajući se, posjetili i jedan salaš.

Da bi doživljaj bio još veći, polaznici folklorne sekcije imali su mogućnosti predstaviti svoje znanje na „Risarskoj večeri“ kada su u narodnoj nošnji pred Tavankučanima otpje-

dana u prijedpodnevnim satima marljivo radili, uvježbavali korake bunjevačkih plesova i dječjih igara, u popodnevnim satima se upoznavali sa slamom i napravili svoju perlicu, te svaki dan pjevali s pomoću Tamare Štricki, etnomuzikologa, a nakon večere sudjelovali na raznim predavanjima, te druženjima. Na tim predavanjima mogli su upoznati rad i djelovanje društva, bunjevačku narodnu nošnju, te povezivanje marame na dva kraja, vidjeli su običaj kraljica (kerske kraljice iz Subotice i tavankutske kraljice), plesali su sa starijim članovima društva, a na zadnjoj večeri se družili svi skupa uz tamburašku glazbu TS „Klasovi“ iz Subotice. Naravno, jedan su dan

vali nekoliko pjesama i otplesali malu koreografiju naučenih bunjevačkih plesova. Pošto su pobrali buran pljesak, svi su polaznici dobili diplomu i polako se rastajali u nadi da se nagodinu ponovno vide. Oni koji su ostali sudjelovali su u nedjelju na tavankutojskoj Dužijanci, na svetoj misi i u bandašicinu kolu, te se vratili kući tek tada.

U nadi da ćemo se dogodne opet sresti, preporučujemo ovaj Seminar svim voditeljima, te plesačima folklornih skupina, dakako, i svim ljubiteljima bunjevačkohrvatskog folklor!

Mirjana, Ramona, Vesna i Jožef
(članovi KUD-a Tanac, polaznici iz Pečuha)

Alex Kozma – „pupoljak” izvrsnog pjevača

Alex Kozma, skroman, nježan dvanaestogodišnji dječak iz Sumartona, poznat je po prekrasnom glasu u Pomurju i Međimurju pa i šire. Već zarana mu je baka Rozika zapazila prekrasni glas, a i želju za pjevanjem. Dok ga je čuvala, vazda mu je pjevala hrvatske i mađarske pjesme, a i dan-danas mnogo mu pomaže oko pripreme na razne nastupe. Kada se Alex pojavi na pozornici, nastaje potpuna tišina jer njegov čisti, nježni glas ispuni prostor i njegov način izvedbe dopire do srca slušatelja. Podjednako se snalazi u hrvatskim i mađarskim pučkim napjevima i u modernim skladbama. Ima svega dvanaest godina i već je pokupio niz priznanja.

Alex je učenik šestog razreda Osnovne škole Katarine Zrinski u Serdahelu, a niže razrede pohađao je u sumartonskoj osnovnoj školi, gdje je s pomoću učitelja glazbene umjetnosti Žolta Trojka učio svirati tamburicu, no to mu nije bilo dovoljno, pa se upisao i u letinjsku Glazbenu školu gdje uči svirati glasovir. Baka Rozika veli da je prekrasni glas naslijedio od prabake, no i baka Rozika pjeva u pjevačkom zboru KUD-a Sumarton. Alex je u nižim razredima pjevao većinom na mjesnim priredbama, no kako je rastao, ohrabrio se i za druge nastupe. Prvi veći uspjeh mu je bio nastup na smotri Međimurske popevke 2011. g. u Nedelišću kada je od mnoštva pjevača dospio u završnicu. Otada je zaredom svake godine dospio na središnju smotru. O njemu su pisale i Međimurske novine, kako je na smotri dobio najduži pljesak. Prošle godine u Hévízu na festivalu za nadarene pjevače pod naslovom „Traži se zvijezda“ dobio je zlatnu kvalifikaciju s hrvatskom i mađarskom pjesmom. Bio je dobitnik nagrade s kojom je mogao četiri dana provesti u tome gradu poznatom po toplicama. Iste godine u Zalaszentbalázsu dobio je zlatno priznanje na

Alex nastupa na Međimurskoj popevki

Festivalu „Rođen sam u lijepoj Zali“, te u Gyenesdijasu, gdje je također dobio zlatnu kvalifikaciju. Nastupao je već u Gari, Prelogu, Vratišincu, Svetom Martinu na Muri i na mnogim priredbama u Pomurju. U Kaniži na Festivalu „Kulturno blago grada Kaniže“ dobio je posebnu nagradu. Javio se i na televizijski program „Škola pjevanja“ u kojem je prešao preko četiri kvalifikacije, jedino u završnicu nije dospio, no još je vrlo mlad, pa ima vremena i za to.

Što Alex voli pjevati? Kaže da sve, voli i narodne i moderne, i hrvatske, i mađarske, i engleske pjesme. Kod kuće često pjevuši dok nešto radi, a kadšto i za vrijeme odmora u školi. Njegovo slobodno vrijeme ispuni glazba i pjevanje, klavir i tamburica. Često na internetu traži neke pjesme kako bi u njima iskušao svoj glas. Dvanaestogodišnji Sumartonač među svojim planovima ima i učenje pjevanja i glazbe u srednjoj školi, no do tada će još mnogo pjevati na zadovoljstvo slušatelja svojega rodnog sela i regije.

S bakom Rozikom, koja uvijek stoji uz njega

Mokteli za vruće dane

Mokteli su šareni, veseli i zanimljivi ljetni kokteli koji u sebi nemaju alkohola, dakle pogodni su za sve maloljetnike.

Bezalkoholna se pića još nazivaju i djevičanskim pićima, a u Sjedinjenim Državama opisuju svako piće koje u sebi ima manje od 0,5% alkohola. Dakle nisu sva djevičanska pića mokteli, ali moktele svrstavamo u skupinu djevičanskih pića. Rade se od mješavine različitih sokova u koje se mogu dodati sve vrste sirupa, sladoleda, tučenog vrhnja, voća, led, i da ne nabrajamo dalje. Kokteli, kao i mokteli veoma su popularni tijekom ljetnih mjeseci jer pogled na njih odmara oči i također u sebi imaju mnogo leda te su spravljani od prethodno dobro ohlađenih sastojaka, pa odlično rashlađuju za vrijeme ljetnih dana. Osim sastojaka za pojedini moktel, svakako se opskrbite i različitim ukrasnim čašama, slamkama, malim sunčobranima, komadima voća i sličnim.

Atomska mačka

Kocke leda

4 mjerice narančina soka

4 mjerice tonika

1 kriška naranče

1 višnja

Veliku čašu napunite kockama leda, ulijte narančin sok, dodajte tonik te ukrasite kriškama naranče i višnjom. Dodajte štapić za miješanje, i poslužite.

Lassi – moktel iz Indije

Kocke leda

2 mjerice jogurta

6 mjerica hladne vode

2 mjerice soda-vode

Prstohvat soli

Malo pečenih sjemenaka kima

Jogurt, vodu i sol stavite u mikser i dobro izmiksajte. Čašu (širu) napunite ledom pa preko njega izlijte mješavinu i na vrhu dodajte sjemenke kima. Dobro promiješajte i poslužite sa štapićem za miješanje.

beta

Od „Svaki narod cvjeta na svom jeziku...” do Hrvatskog dana u podravskom Brlobašu

Sveti Ilija, prema svjedočanstvu slike koja krasi kapelu u Brlobašu vozi se vatrenim kolima u nebeskim visinama, a ispod njega vidi se neki čovjek poput mrava, dok kočijaš anđeo čvrsto drži u ruci uzde da bi sveca poveo na svoje odredište u nebeski raj, odnosno diku nebesku.

No već davno palo je u zaborav kada je oltarska slika prigrotovljena, jednako kao i ime nadahnutog majstora kista koji je posegnuo za biblijskom temom i približio vjernici-

ma toga hirovitog sveca koji, prema pučkim predajama naših Hrvata, nikada ne zna kada mu je imendan. Navodno i sam ga je Bog prevario ne da svetac na nebu načini veliku paradu slaveći svoje godovno i da mukom stečenu, ali savršenu nebesku konstrukciju svojim gromovima razbije. Vozi se on tako negdje na sedmom ili devetom nebu, a iz kolskih kotača izbijaju iskre, jednako kao i iz konjskih kopita upregnutih u jureća kola.

O mjestancu Brlobašu kazuje se da je nekoć bila varoš, o čemu, nažalost, ne nalazimo dokumente, nego se zna da su susjedni Martinci u 16. stoljeću procvjetali i bili opidija, to jest trgovišta. Nazočne goste ovogodišnjega Hrvatskog dana sela pozdravili su brlobaška načelnica Piroška Dudaš i Ivica Pavleković, predsjednik mjesne Hrvatske samouprave. Priredbi je nazočio i Jozo Solga, predsjednik Hrvatskih samouprava u Šomodskoj županiji, od čije, hajmo reći, «vladavine» započinje podravska renesansa kulture, plesa i pjesme. Naši dragi Brlobašćani pokazali su se pravim domaćinima te na svečan, dostojan način sve lijepo pripremili, a u nazočnosti brojne publike kulturno-umjetnički program odvijao se na visokoj razini. Imao je obilježje masovnosti posjetitelja, obilovao šarenilom raznovrsnih brojnih profesionalnih izvođača i onih koji su pošli njihovim utabanim stazama, dakako, i oduševljenom i zahvalnom publikom.

I odjednom samo kada se na pozornici

spojila «Drava» s «Podravinom», što su zapravo dva društva, jedan u podravskom Lukovišću, a drugi u podravskoj Barči, tada sam pokušao pobrojiti koliko ima izvođača, članova na pozornici. Međutim kada se stalno kreće, giba, udara u sare ili se trepteći izvode plesovi, neki će vas detalj više privlačiti i starom glavom zaboravit ćete što vam je zapravo bila nakana, te po podravskoj poslovici «Jovo, nanovo!» sve trebati i možete ponovno pokrenuti, i tako pobrojiti više od četrdeset članova s tamburašima skupa. I veselo se razliježe pjesma žena okupljenih u pjevačkom zboru «Korjeni» iz susjednih Martinaca, koje su dobrono izmijenile i osvježile svoj repertoar. Da ima podmlatka, i ovom su prigodom posvjedočili tamburaši, to jest mladići iz Starina. Nekada smo njima slične dječake nazivali «šikoparci» i «dečkešinci» koji su stigli u danu životnu dob kada im pomalo već udare brčići. Naravno, nije izostao ni Orkestar

Vizin, pravi su oni profesionalci, koji se poigravaju na svojim tamburaškim instrumentima ili na violini. Plače violina, paraju zrak i čelične žice tamburice, zakucavaju na vratima ljudskih srca uz brundanje bege. U takvoj prigodi najradije bi čovjek poviknuo i ponovio poznati slogen «Vrata nisu zatvorena!» I doista, tu pod otvorenim nebom u nekadašnjem školskom dvorištu iz kojeg je nestala zanavijek dječja graja jer što ih još malo ima, odlaze u školu u susjedstvu, u Lukovišće, ali ih je iz godine u godinu sve manje i manje. No skraj pozornice u narodnu nošnju odjevene dvije djevojčice se igraju, prateći i sam program. I dok program traje, primjećujem Lenarda Trauma, koji je uvježbao sa članovima lukoviškog KUD-a Podravina neke svoje

izvršne koreografije, kako sjedi na travi koja je obrasla dvorište. Došao je iz dalekog Londona da podijeli radost, podravsko veselje bez granica. U ovim se krajevima proširio protestantizam od druge polovice 16. stoljeća. No iz svoga zagrebačkog sjedišta pečuški biskup Vinko Benković želio je potisnuti, služeći se tadašnjim izrazom, «herezu», te ovamo šalje svećenika Fabijana Vidoca da narod povrati svojoj staroj vjeri, dakle na katoličanstvo. Vidoc tada savjetuje svom biskupu da bi u Brlobaš trebalo imenovati katoličkog licencijata (osoba koja obavlja određene radnje u katoličkom obredu) darovitog Andriju Križana. Križan nije propustio priliku da odmah zatraži od svog biskupa liturgijske knjige na hrvatskom jeziku, kojih je već tada bilo, navodeći: «Svi narodi cvjetaju na svom jeziku, samo mi oskudijevamo».

Zaista, oskudijevali smo u svojim hrvatskim knjigama, i u crkvenima i u svjetovnim. Oskudijevali smo neko vrijeme, tamo od prvih desetljeća 20. stoljeća u svojim hrvatskim svetim misama jer je iz liturgijske prakse postupno potisnut hrvatski jezik.

Svetu misu na hrvatskom je održao velečasni Ilija Čuzdi u mjesnoj kapeli posvećenoj Svetome Iliji, zaštitniku sela od 1881. godine kada je ono nemilice nestalo u požaru i iz temelja ponovno izgrađeno. Svi mi trebamo služiti. I sama riječ «ministrant», «ministar» dovodi se u vezu sa službom.

Dogodine obilježava se 20. obljetnica izgradnje ove kapele koja se vješto dograđena s nekadašnjim zvonikom podignutim 1927. godine. U njemu bilo je prostora za oltar i na «Ilinje» služila se sveta misa. Jednom sam i ja bio «miništruvač», a liturgijsko slavlje održao je velečasni Tibor Bujdosó te došao po nas u Lukovišće kolima baća Pavleković. I da bismo zaokružili svoju priču pa da u neku ruku postane cjelovitom, valja reći da se u dvorištu doma kulture, to jest nekadašnje škole, razvilo veliko kolo. Naravno, podučavateljica plesova bila je Vesna Velin, samopožrtvovana nastavnica u Pečuhu.

I plesalo se i veselilo, izveli se razni plesovi, i na taj način spojili se svi krajevi u lijepej našoj, i jednoj i drugoj domovini.

Duro Franković

Novosti iz Vršende

Djeca vršendskih Hrvata 19. srpnja, u organizaciji mjesne Hrvatske samouprave, boravila su na jednodnevnom izletu u Osijeku i Batini. Njih trideset i šestero posjetili su osječki zoološki vrt te Tvrdū, a na povratku svratili u Batinu, gdje su pogledali spomenik žrtvama II. svjetskog rata.

Također za hrvatsku djecu Samouprava i mjesna škola pripremili su jednotjedni tabor hrvatskoga plesa, koji je održan početkom kolovoza. Djeca su se za tjedan dana kroz ples, te projekciju filma o Hrvatima i posjetom bakama, koje su govorile o običajima, upoznala s hrvatskom kulturom. Plesove je podučavala Dora Balatinac.

Hrvatska samouprava u povodu 15. godišnjice zbratimljenja ugostit će prijatelje iz Draža 24. kolovoza. Ova će se obljetnica u rujnu obilježiti i u Dražu, gdje će mještani ugostiti nas.

Na blagdan Male Gospe, 8. rujna, Vršendani odlaze na jednodnevno hodočašće u Aljmaš, a po običaju, u listopadu priređuje se VIII. susret hrvatskih crkvenih zborova u obnovljenoj crkvi Svetog Mihajla.

Marijana Balatinac
Snimke: *Dora Balatinac*

PETROVO SELO – Južnogradišćansko selo 20. augustuša, utorak, neće svečevati samo velikoga ugarskoga kralja, patrona male crkve Sv. Štefana, nego i okrugli jubilej. Naime, 1863. ljeta za vrime farnika Štefana Soldatića je sazidana manja crkva u centru sela, a 1983. ljeta je kapela i nadogradjena ter obnovljena. Prilikom 150. obljetnice Božjega doma 20. augustuša, utorak, u 10 uri će se služiti taborska maša pod vedrim nebom. Potom se otvara dokumentarna i fotoizložba u 11 uri u maloj školi, a ovdje će se predstaviti i ona djela ka su dospila na natanje stvaralačva o moljanju i pripravljanju maketov u svezi s ovom godišnjicom. U šatoru, postavljenom na školskom dvoru, fara Petrovoga Sela, na čelu s duhovnikom Tamásom Várhelyiem poziva vjernike, mješćane i goste uz tamburašku muziku ter folklorni program i na druženje.

Čestitke jubilarom!

Lajoš Brigović i Lajoš Škrapić 75 ljet

Mi Gradišćanci zapravo tri znamenite peršone imamo iz ljeta 1938., ke su čuda česa učinile na polju umjetnosti, književnosti i povijesti za naš narod. Jedan je pjesnik i profesor, fizičar Lajoš Škrapić iz Petrovoga Sela, drugi je slikar, kolekcionar, fotograf, novinar Lajoš Brigović, rođeni Prisičan, danas židanski stanovnik, a treći, u Austriju iseljeni Nardanac, slavist i povjesničar, autor bezbrojnih knjig, profesor za književnost i kulturnu povijest dr. Nikola Benčić. Lajoš bači, jedan u Hrvatskom Židanu, drugi u Budimpešti, pred kratkim su svečevali 75 ljet svojega žitka, a velikomu slavlju prof. Nikole Benčića veselit će se u jesen cijelo Gradišće.

Lajoš Brigović rođen je 6. julija, 1938. ljeta u Prisiki, kade je i desetljeća dugo djelao kot učitelj hrvatskoga jezika i moljanja, potom je službovao i na Plajgoru i Hrvatskom Židanu. Organizator amaterskih kazališnih predstavov, osnivač tamburaškoga sastava u Hrvatskom Židanu, pokretač kulturnoga djelovanja je, međjutim, još i prik granic bolje poznat po njegovi slika. Zaljubljenik je črnoga tuša, slikar šarih gradišćanskih motivov, krajine, svita jednostavnih ljudi, uopće gradišćanskoga... U mirovini je prikdao svoju kolekciju starinskih orudajev, predmetov, dokumentov i napravio je seoski muzej u Plajgoru i Hrvatskom Židanu, ali to ne znači da je prestao skupljati druge vridnosti: fotoaparate, nože, tipkaće mašine, pera... Danas ima i jedinstvenu zbirku fotoaparata, kojega čas za čas vridno je posjetiti, kad ta se svenek proširuje s novimi komadi. Ne govoru samo njegove slike o gradišćanskom životu nego s veseljem i dobrovoljno dokumentira dogodjaje, priredbe Hrvatov u cijeloj okolici Hrvatskoga Židana. Ne moremo ni izmiriti njegove zasluge u novinarstvu, kako je desetljeća dugo pisao i izvistio o hrvatski pripetenji u različiti novina. To samo u zagradi velim, da Lajoš bači znaju svaki put razveseliti, presenetiti i darovati človika s hrvatskim riči i dari. Neka im Bog da zdravlja i moći da sve to što sami planiraju i želju, uspiju ostvariti u dojduća ljeta.

Drugi naš slavljjenik je petroviski zviranjak naše lipe riči, drugi naš Lajoš bači, Lukačev. Oni su 20. julija navršili 75. ljetu žitka. *Droptine*, *Obračun* i lani prezentirana najnovija knjiga pjesam, *Po dugoj cesti*, pravi su kinči danas naše knjižnice. Koliko su nek djelali, potpomagali petroviske projekte, društav, obljublenu Pinčenu dragu, ki bi znao broja, kolikokrat su nek mislili na rodno selo iz Budimpešte, to morebit nam svidoču u rime sabrana slova i štrofe. Komu je drago ovo naše hrvatstvo, ki poštuje rič, obožava i miluje naše navade, tomu ni tribi podrobno objašnjavati, koga slavimo i željimo im i s ovim člankom i čestitati za rođendan.

Lajoš bačiji u Hrvatskom Židanu i Budimpešti, neka vas Bog živi i vam daruje još mnogo ljet uz kist i pero, u zdravlju, veselju i ljubavi!

Zbogom, Žiga!

Žiga nij' bio Hrvat. Niti mu je pravo ime bilo Žiga, ali tako smo ga upoznali. Ovako smo ga i zvali tijekom brojnih celjanskih shodišćev, što je nek s nami napravio. Tako ćemo ga i pamtiti i spominjati odsad, kad ga već nij'. Obožavao je Hrvate, hrvatsko shodišće u Celje, tu atmosferu ku nas prati na tom vjerskom putovanju, iako je išao svako ljeto i s kiseškom ugarskom grupom u Marijino svetišće u Štajersko. Lani je po dvadeset i drugi put koracao na toj našoj stazi, i za četverodnevni marširanjem svenek je nestrpljivo čekao on broj Hrvatskoga glasnika, koji je pisao o tradicionalnom shodišću Gradišćanskih Hrvatov u Celje. Nosio ga je veljek na prevadjanje koljnofskim kolegarom na djelo. Poznali su ga u naši hrvatski naselji, od Kisega do Unde, jer gustokrat se je vozio na biciklu, strefio se s našimi ljudi, a u undanskoj krčmi se je rado zeo k sebi i hrvatske novine. Iako toliko malo znamo jedan od drugoga... Kad smo ovo ljeto pišaćili ka kipu Putujuće Celjanske Madone u Koljnof, onda nam je njegov prijatelj rekao da je Žiga betežan i operiran. Kako vik, u ovakovu dobu, ufali smo se da će se sve dobro završiti s njim i najt ćemo se opet u augustušu. Skupa smo ga preporučali u milost Blažene Dvice Marije da mu pomaže na nekom drugačijem putu, u borbi za žitak, kako mu je tolikokrat jur pomagala na celjanskom putovanju.

János Pozsgai, turobno smo doznali, u 61. ljetu žitka, pred kratkim je izgubio najvažniju borbu. 26. julija, u petak, u nazočnosti brojnih hodočasnikov iz Kisega, Hrvatskoga Židana i Petrovoga Sela odsprohodili smo ga u Prestegu na zadnje počivanje. U tom cintiru, kade je pred sto pedesetimi ljeti zakopan i hrvatski kantoručitelj File Sedenik. Od njegovoga, lani otkrivenoga grobnoga spomenika ne daleko su prikdanani zemlji rodnoga sela posmrtni ostatki pokojnoga. Zbogom, Žiga, sanjaj u miru!

-th-

Jačanje hrvatsko-mađarskih veza

Hrvatska samouprava grada Kaniže, u suradnji s gradskom samoupravom, 1. srpnja priredila je svečanost povodom ulaska Hrvatske u Europsku Uniju, na koju su stigli predstavnici prijateljskoga grada Čakovca, odnosno partnerskoga grada Koprivnice iz Hrvatske. Novoizabranoga načelnika grada Čakovca Stjepana Kovača i koprivničkog dogradonačelnika Mišela Jakšića pozdravio je kaniški gradonačelnik Péter Cseresnyes i predsjednica Hrvatske samouprave Marija Vargović, te su im čestitali prigodom ulaska Hrvatske u Europsku Uniju. Na priredbu su se okupili i Hrvati toga grada.

Nastup pjevačkoga zbora kaniških Hrvata na glavnome gradskom trgu

Kaniški gradonačelnik Péter Cseresnyes u svome pozdravnom govoru naglasio je da je ulazak Hrvatske u Europsku Uniju važan datum u povijesti kontinenta. Hrvatska je postala punopravnom članicom europske zajednice, kojoj je i dosada pripadala, ali sada je to i službeno priznato. Smatra da se Hrvatska priključila u osjetljivom vremenskom razdoblju, u vrijeme sumnja i pitanja, ali je budućnost Hrvatske Europa u čijem stvaranju i oblikovanju već i ona može sudjelovati kao punopravni član. Priključenje ujedno znači da će odlične, hrvatsko-mađarske veze nadalje jačati, a bit će još više mogućnosti za suradnju, za zajednički

rad. Gospodin Cseresnyes se obratio predstavnicima hrvatskih gradova da u budućnosti ostanu nadalje partneri u razvijanju područja Koprivnica–Kaniža–Čakovec, naime gospodarski se razvoj može postići jedino sa zajedničkim snagama. Strateški je cilj pomurskoga grada razvijena gospodarska regija, kao što je i nekada bila, a nestan-

kom carinskih granica suradnja ima još bolje uvjete za proširivanje. Predstavnici hrvatskih gradova bili su oduševljeni programom, u okviru kojeg su nastupili članovi Hrvatskoga mješovitog pjevačkog zbora i kaniškoga tamburaškog sastava. Za djecu je organiziran kviz „Tko zna više o Hrvatskoj?“, odnosno omogućeno je slanje čestitaka Hrvatskoj balonima i videoporukama preko interneta. Gosti su obišli grad i posjetili Gradski muzej „György Thury“, a zatim su na poslovnoj večeri upoznali se bolje i razgovarali o mogućnostima suradnje.

beta

Puštanje balona s porukama